

ADRAN 2

2. DIBEN, DIFFINIADAU, DEHONGLIAD A DIWYGIO'R CYFANSODDIAD

2.1 PWRPAS Y CYFANSODDIAD YW DARPARU FFRAMWAITH AR GYFER LLYWODRAETHU DA I:

- 2.1.1 alluogi'r CBC i ddarparu arweinyddiaeth glir i'r gymuned mewn partneriaeth â dinasyddion, busnesau a sefydliadau eraill, gan gynnwys ei gynghorau cyfansoddol, awdurdod y parc cenedlaethol a chyirff cyhoeddus eraill;
- 2.1.2 cefnogi cyfranogiad gweithredol dinasyddion yn y broses o wneud penderfyniadau;
- 2.1.3 helpu Aelodau i gynrychioli eu hetholwyr yn fwy effeithiol;
- 2.1.4 galluogi gwneud penderfyniadau mewn modd effeithlon ac effeithiol;
- 2.1.5 creu ffordd bwerus ac effeithiol o ddwyn y rhai sy'n gwneud penderfyniadau i gyfrif cyhoeddus;
- 2.1.6 sicrhau na fydd unrhyw un yn craffu ar benderfyniad y maent yn ymwneud yn uniongyrchol ag ef;
- 2.1.7 sicrhau bod y rhai sy'n gyfrifol am wneud penderfyniadau yn hollol hysbys i bobl leol a'u bod yn esbonio'r rhesymau dros wneud penderfyniadau; a
- 2.1.8 darparu ffordd o wella darpariaeth gwasanaethau i'r gymuned.

2.2 DIFFINIADAU YN Y CYFANSODDIAD

- 2.2.1 Cyfansoddiad y CBC yw'r ddogfen hon.
- 2.2.2 Yn y Cyfansoddiad mae gan y geiriau a'r ymadroddion canlynol yr ystyr a nodir isod:

"Cyllideb" - y gyllideb refeniw a chyfalaf gyffredinol a gymeradwywyd gan y CBC (adran 4).

"Prif Weithredwr" - swyddog y mae'n rhaid ei benodi gan y gyfraith i gyflawni swyddogaethau penodol.

"Prif Swyddog" - y Prif Weithredwr, y Swyddog Monitro a'r Prif Swyddog Ariannol (swyddog a.151).

"Cyfarfod Blynyddol" - bydd y Cyfarfod Blynyddol yn cael ei gynnal ym mis Mehefin bob blwyddyn.

"Aelod Eryri" - y person a benodwyd gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri fel ei gynrychiolydd ar y CBC.

"Dyddiau Clir" - nifer y diwrnodau y mae'n rhaid cyhoeddi rhybudd a gwŷs cyfarfod cyn cyfarfod. Nid yw'r dyddiau clir yn cynnwys (a) y dydd y cyhoeddwyd y ddogfen a / neu a dderbyniwyd a (b) diwrnod y cyfarfod; ac (c) penwythnosau a gwyliau banc.

"Gwybodaeth Gyfrinachol" - mae'n golygu'r ystyr a nodir yn Rheoliadau Cyd-bwyllgorau Corfforaethol (Cyffredinol) (Rhif 2)(Cymru) 2021 - Gweler Adran 16.

"Cyngor Cyfansoddol" - un o'r 6 Cyngor y mae eu haelodaeth yn gyfystyr â'r CBC (para. 1.2.3 (i))

"Aelod Cyfetholedig" - person a benodir gan y CBC ar y cyfryw delerau ag y mae'n eu pennu.

"Cyd-bwyllgor Corfforedig" - y corff corfforaethol, a sefydlwyd gan Reoliadau Cyd-bwyllgor Corfforedig y Gogledd 2021 i arfer y swyddogaethau canlynol: (a) Llesiant Economaidd (adran 76 Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, (b) datblygu polisiau trafndiaeth a pharatoi cynlluniau trafndiaeth rhanbarthol (Rhan 2 Deddf Trafndiaeth 2000) a (c) paratoi cynlluniau datblygu strategol (Rhan 6 Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004).

"Aelod o'r Cyngor" - Arweinydd un o'r Cynghorau cyfansoddol.

"Deddfwriaeth Diogelu Data" - Deddf Diogelu Data 2018, Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol y DU (UK GDPR) a'r holl gyfreithiau eraill sy'n ymwneud â defnyddio, diogelu a phreifatrwydd data personol.

"Sefydlu Rheoliadau" - Rheoliadau Cyd-bwyllgor Corfforedig y Gogledd 2021.

"Gwybodaeth wedi'i heithrio" - sy'n golygu bod angen ei gymhwyso ymhellach i Reoliadau Cyd-bwyllgorau Corfforedig (Cyffredinol) (Rhif 2)(Cymru) 2021 - Gweler Adran 16(7).

"Blaenraglen Waith" - mae'r Flaenraglen Waith yn ddogfen sy'n rhestru'r holl benderfyniadau y mae'r CBC yn bwriadu eu gwneud a phryd y bydd y materion hynny'n cael eu trafod. Nid yw hyn yn atal materion brys neu annisgwyl rhag cael eu hystyried.

"Aelod Annibynnol (Lleyg)" - aelod o'r Pwyllgorau Safonau a Llywodraethu ac Archwilio nad yw'n: (a) aelod o'r CBC; (b) swyddog; neu (c) priod aelod o CBC neu swyddog, neu unrhyw swyddog arall o'r naill awdurdod neu'r llall.

"Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011" - cyfeirir ato fel "Y Mesur". Cyflwynwyd deddfwriaeth, ymhlith pethau eraill, i gryfhau democratiaeth leol, delio â newidiadau i drefniadau gweithredol, trosolwg a chraffu, cynghorau sir a thaliadau Aelodau.

"Aelod" - yn cynnwys Aelod CBC, Aelod Eryri ac Aelod Annibynnol neu Gyfetholedig.

"Swyddog Monitro" - bydd y Swyddog Monitro yn swyddog a benodir gan y CBC, yn Swyddog y mae'n rhaid ei benodi yn ôl y gyfraith i gyflawni swyddogaethau penodol.

"Swyddogion" - mae'n golygu Prif Weithredwr, Swyddog Monitro, Swyddog Adran 151 ac unrhyw aelod o staff y CBC.

"Cynllun Deisebau" - cynllun a baratowyd ac a gyhoeddwyd yn unol ag adran 42 Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (ac a adolygwyd o bryd i'w gilydd) at ddiben nodi:

- sut y gellir cyflwyno deiseb i'r CBC
- sut a phryd y bydd y CBC yn cydnabod derbyn deiseb
- y camau y bydd y CBC yn eu cymryd mewn ymateb i ddeiseb a dderbyniwyd ganddo
- yr amgylchiadau (mewn unrhyw amgylchiadau) lle na all y CBC gymryd unrhyw gamau pellach mewn ymateb i ddeiseb a
- sut bynnag erbyn pryd y bydd y CBC yn sicrhau bod ei ymateb ar gael i ddeiseb i'r person a gyflwynodd y ddeiseb ac i'r cyhoedd.

"Swyddog Priodol" - y Swyddog Monitro

"Budd y Cyhoedd" - ystyr y prawf a nodir yn adran 16(6) a (7) o Reoliadau Cyd-bwyllgorau Corfforedig (Cyffredinol) (Rhif 2)(Cymru) 2021

"Swyddog Adran 151" - bydd y Swyddog Adran 151 yn cael ei benodi gan y CBC, yn Swyddog y mae'n rhaid iddo gael ei benodi gan y gyfraith i gyflawni swyddogaethau penodol.

"Swyddogaeth Cynllun Datblygu Strategol" - y swyddogaeth wrth baratoi cynllun datblygu strategol (Rhan 6 Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004)

"Is-bwyllgorau" - yr is-bwyllgorau yw:

- Is-bwyllgor Cynllunio Strategol
- Is-bwyllgor Trafnidiaeth Strategol
- Llesiant Economaidd
- Is-bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
- Safonau
- Trosolwg a Chraffu.

Noder - mae cyfeiriadau at y Pwyllgor hefyd yn cynnwys Is-bwyllgor;

2.3 DEHONGLIAD O'R CYFANSODDIAD

- 2.3.1 Rydym wedi ceisio gwneud y Cyfansoddiad mor glir a hawdd ei ddeall â phosibl. Yn anochel, bydd gan bobl farn wahanol ynghylch beth yw ystyr rhai rhannau.
- 2.3.2 Yn ystod cyfarfodydd, gall y person sy'n cadeirio'r cyfarfod ddehongli'r rheolau gweithdrefn perthnasol. Yn ystod y cyfarfod, dehongliad y Cadeirydd sy'n derfynol.
- 2.3.3 Ym mhob sefyllfa arall, bydd y Swyddog Monitro yn penderfynu ar ddehongliad a chymhwyso'r Cyfansoddiad.

2.4 DYLETSSWYDD I FONITRO AC ADOLYGU'R CYFANSODDIAD

- 2.4.1 Bydd y Swyddog Monitro yn monitro ac yn adolygu gweithrediad y Cyfansoddiad i sicrhau bod nodau ac egwyddorion y Cyfansoddiad yn cael effaith lawn.
- 2.4.2 Bydd y Swyddog Adran 151 yn gyfrifol am adolygu'r Rheoliadau Ariannol a nodir yn Adran 9 y Cyfansoddiad a bydd yn gwneud unrhyw ddiwygiadau a diwygiadau angenrheidiol fel sy'n ofynnol o bryd i'w gilydd. Byddant yn gwneud trefniadau er mwyn i unrhyw newidiadau arfaethedig gael eu hystyried gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio fydd yn eu tro yn gwneud argymhellion i'r CBC o ran unrhyw addasiadau y gallai fod yn angenrheidiol.

2.5 PROTOCOL AR GYFER MONITRO AC ADOLYGU'R CYFANSODDIAD GAN Y SWYDDOG MONITRO

Rôl allweddol i'r Swyddog Monitro yw gwneud argymhellion ar gyfer y ffyrdd y gellid diwygio'r Cyfansoddiad er mwyn cyflawni'r dibenion a nodir yn yr adran hon yn well. Wrth ymgymryd â'r dasg hon, gall y Swyddog Monitro:

- 2.5.1 arsylwi cyfarfodydd o wahanol rannau o'r strwythur Aelodau a Swyddogion;
- 2.5.2 ymgymryd â llwybr archwilio o sampl o benderfyniadau;
- 2.5.3 cofnodi a dadansoddi materion a godwyd gyda nhw gan Aelodau, Swyddogion, y cyhoedd a rhanddeiliaid perthnasol eraill; a
- 2.5.4 chymharu arferion yn y CBC hwn â'r rhai mewn awdurdodau tebyg, neu enghreifftiau cenedlaethol o arfer gorau.

2.6 NEWIDIADAU I'R CYFANSODDIAD

- 2.6.1 Dim ond ar ôl i'r Swyddog Monitro ystyried y bydd newidiadau i'r Cyfansoddiad yn cael eu cymeradwyo.
- 2.6.2 Os, ym marn resymol y Swyddog Monitro, newid yw: (a) mân amrywiad; neu (b) yn ofynnol i'w wneud i gael gwared ar unrhyw anghysondeb, amwyster neu gywiriad teipio; neu (c) angen ei wneud er mwyn gweithredu unrhyw benderfyniad gan y CBC neu ei bwyllgorau, ac felly gall y Swyddog Monitro wneud newid o'r fath. Bydd unrhyw newid a wneir gan y Swyddog Monitro yn dod i rym a bydd yn weithredol ar unwaith. Bydd newidiadau o'r fath yn cael eu hadrodd i gyfarfod nesaf y CBC er gwybodaeth.
- 2.6.3 Gall y Swyddog Monitro ddiwygio unrhyw ran o'r Cyfansoddiad lle mae'n ofynnol gwneud gwelliant o'r fath er mwyn cydymffurfio ag unrhyw ddarpariaeth ddeddfwriaethol. Bydd diwygiadau o'r fath yn dod i rym pan fydd y Swyddog Monitro yn penderfynu felly, neu os yw'r ddeddfwriaeth (lle bo'n berthnasol) yn darparu hynny. Bydd newidiadau o'r fath yn cael eu hadrodd i gyfarfod nesaf y CBC er gwybodaeth.

2.7 ATAL Y CYFANSODDIAD

- 2.7.1 Gellir atal unrhyw un o'r rheolau gweithdrefn a gynhwysir yn y Cyfansoddiad i'r graddau a ganiateir yn y rheolau hyn a'r gyfraith.
- 2.7.2 Ni fydd cynnig i atal unrhyw Reolau yn cael ei symud heb rybudd oni bai bod holl Aelodau'r Cyngor yn bresennol. Bydd ehangder a hyd y gwaharddiad yn gymesur â'r canlyniad sydd i'w gyflawni, gan roi ystyriaeth i ddibenion y Cyfansoddiad sydd wedi'i nodi yn yr Adran hon.

2.8 CYHOEDDI

- 2.8.1 Bydd y Swyddog Monitro yn sicrhau bod copïau o'r Cyfansoddiad hwn ar gael i'w harchwilio yn swyddfeydd y CBC ac ar ei wefan.
- 2.8.2 Bydd y Swyddog Monitro yn darparu dolen i gopi o'r Cyfansoddiad hwn i bob Aelod o'r CBC ar ôl ei gyflwyno iddynt ddatgan datganiad derbyn swydd yr unigolyn hwnnw ar yr Aelod sy'n cael ei benodi gyntaf i'r CBC ac wedi hynny sicrhau bod fersiwn gyfredol ar gael i'w archwilio a'i chyhoeddi ar wefan y CBC.
- 2.8.3 Bydd y Swyddog Monitro yn sicrhau bod y Cyfansoddiad yn cael ei ddiweddarau yn ôl yr angen yn unol â pharagraff 2.6.